

Keski-Suomessa kehitetään omaa osaamista

OSUUSKUNNILLA tärkeä rooli vesihuollossa

Keski-Suomessa kehitetään vesiosuuskuntien osaamista. Laatuja-järjestelmä on käytössä, ja käyttö- ja kunnossapitotehtävissä luotetaan omaan ammattihenkilöstöön. Pelkästään talkoohengellä ei uuden tekniikan ja kiristyvien säädösten keskellä enää selvitä.

TEKSTI JA KUVAT
Paavo Taipale

■ Ulkopaikkakuntalaiset muistavat Äänekoskesta helposti sellu-tehtaan lisäksi lähinnä nelostien varren Hirvaskankaan huolto-asetat. Kaupungin keskusta on valtatiestä hieman sivussa. Hirvaskankaan osayleiskaava-alueella on tällä hetkellä asukkaita noin 750. Se on selkeästi Äänekosken vetovoimaisin asuinalue. Alueen palvelut ovat paremmat kuin pienessä kunnassa. Vesihuollosta vastaa Koiviston vesihuolto-osuuskunta.

– Meiltä löytyy niin viinakau-pat kuin apteekitkin. Ja päivittäis-tavarakauppa on avoinna vuoro-kauden ympäri, kehuu Äänekos-ken kaupunginjohtaja **Hannu Javanainen** Hirvaskankaan ”perus-palveluja”.

– Hirvaskangas-Koivisto -alue on kiinnostavimpia kehittämis-alueitamme ja asukkaiden suosiossa. Vesiosuuskunta on meille mitä tärkein kumppani perus-

infran rakentamisessa. Asukkaat arvostavat väljiä tontteja ja maa-seutumaisuutta. Ne eivät toteutuisi ilman vesiosuuskunnan myötä-vaikutusta, Javanainen korostaa.

Vesiosuuskuntien Paras-hanke

Äänekoskella on toteutettu erään-laista ”vesiosuuskuntien Paras-hanketta” ja luotu yhteistoimin-nalle puitteet. On sovittu yhteisistä toimintatavoista siellä, missä eri toimijoiden verkostot rajoit-tuvat toisiinsa ja kunnossapito-palveluja tuotetaan ja hankitaan yhdessä.

Kaupunki on tukenut vesi-osuuskuntien investointeja 20 prosentin osuudella. Kaupungin vesihuoltolaitos on nykyisin osa Äänesseudun Energia Oy:tä. Silloin, kun osuuskuntien hankkeet palvelevat energiayhtiön oman vesiliiketoiminnan kehittämistä, myös se tukee hankkeita kaupun-gin ohella.

Nykyisillä ja uusilla asema-kaava-alueilla energiayhtiö vas-

taa vesihuoltopalveluista, muu-alla vastuuta kantavat osuuskun-nat ja kiinteistöt. Raja-alueilla so-vitaan vastuut tapauskohtaisesti, mutta periaatelinjaus on selkeä. Valtion viranomaisten kanssa on tultu hyvin toimeen.

– Yhteistyö Keski-Suomen ympäristökeskuksen (nyk. elin-keino-, liikenne- ja ympäristö-keskuksen) kanssa on ollut hy-vää. Luonnollisesti valtion viran-omainen vahtii, ettei aivan mihin tahansa verkostoja rakenneta, Ja-vanainen sanoo.

Kantavaa yhteistyötä

Keski-Suomen elinkeino-, liiken-ne- ja ympäristökeskuksen vesi-huoltoylitarkastaja **Juha Vuo-renmaan** mukaan kaava-alueil-la kunnan laitos toteuttaa pää-sääntöisesti vesihuollon. Osuus-kunnille on kuitenkin monissa kunnissa ilmoitettu alueet, joissa osuuskunta hoitaisi vesihuollon myös tulevaisuudessa.

– Keski-Suomessa kuntien, osuuskuntien ja meidän keski-

näinen yhteistyö on mielestäni ollut hyvin hedelmällistä ja kan-tavaa. Mitään suurempia ristirii-toja ei ole ollut, Vuorenmaa va-kuuttaa.

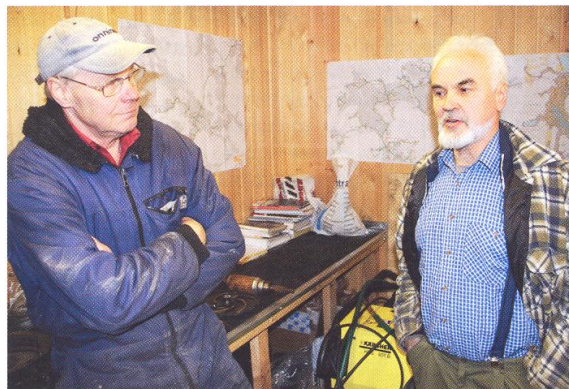
Hän myöntää jonkinasteisen ristiriidan vesihuollon edistämi-sen ja valtakunnallisten alueiden-käyttötavoitteiden hajakentta-misen hillitsemisen välillä. Ensij-sijaista on kuitenkin vesihuolto-palvelun tarjoaminen nykyisille asukkailla, ei haja-asutuksen li-sääminen.

– Valtion vesihuoltoavustuk-set ovat moniin muihin valtion tukitoimenpiteisiin verrattuna varsin vähäisiä, esimerkiksi Kes-ki-Suomessa vajaan miljoona eu-roa vuodessa. Niillä ei vielä pal-joja ohjata. Vesihuolto on kuiten-kin ihmisille tärkeä palvelu, Vuo-renmaa korostaa.

Parempaa koordinaatiota hankkeisiin

Elinkeino-, liikenne- ja ympäris-tökeskukset ovat jatkossakin kun-tien tukena vesihuollon kehittä-misessä, vaikka valtion suora ra-hoitustuki vesihuoltohankkeille voi tulevaisuudessa vähentyä tai loppua kokonaan. Vuorenmaan mielestä pieniä kuntia ei ole jär-kevää jättää yksinomaan konsult-tipalvelujen varaan.

– Niin meille, kunnille kuin osuuskunnillekin olisi kuitenkin hyödyksi, jos osuuskuntien rakennushankkeet olisivat nykyistä paremmin koordinoituja ja vas-tuuhenkilöt tuntisivat vesihuolto-palvelun järjestämisen perus-teet. Tässä auttaisi osuuskuntien keskinäinen yhteistyö esimerkik-si hallinnon järjestämisessä, Vuo-renmaa sanoo.

Koiviston vesihuolto-osuuskunnan puheenjohtaja Reijo Korhonen (oik.) korostaa vesiosuuskuntien työllistävää vaikutusta. Vieressä Vehniän vesiosuuskunnan toimitusjohtaja Sakari Penttinen.

Äänekosken kaupunginjohtaja Hannu Javanainen pitää hyvää yhteistyötä vesiosuuskunnan kanssa välttämättömänä Hirvaskankaan kaltaisten alueiden kehittämisessä. Taustalla täytetään Koiviston vesihuolto-osuuskunnan uuden liittytjän tonttijohtokaivantoa.

Hannu Javanainen ja Sakari Penttinen tutkivat kavitaation vaurioittamia pumppujen juoksupyöriä. Koiviston vesihuolto-osuuskunnan huoltotukikohtaan tuodaan korjausta ja huoltoa varten myös muiden osuuskuntien kalustoa. Penttinen on opastanut alueen osuuskuntia palvelevan yhtiön nuorempaa henkilöstöä verkostomestarin tehtävien hoidossa.

→ Lisää ammattilaisia osuuskuntiin

Tulevaisuudessa osuuskuntien on tukeuduttava toiminnassaan yhä enemmän palkattuun henkilöstöön. Koiviston vesihuolto-osuuskunta luottaa paikalliseen yrittäjyyteen.

– Pian osuuskunnan perustamisen jälkeen tulimme siihen tulokseen, että haluamme

omat koulutetut verkostomestarit käyttö- ja kunnossapitotehtäviin. Äänekosken kaupunki tuki koulutusta, Koiviston vesihuolto-osuuskunnan puheenjohtaja **Reijo Korhonen** kertoo.

– Löysimme paikallisen asiantuntijamme nuoren, joka nyt tutkimuksen jälkeen on saanut käytännön kokemusta varttuneen ammattimiehen työparina.

Omaan osuuskuntaan koulutetun verkostomestarin lisäksi osuuskunnan aktiivit ovat perustaneet osakeyhtiön, jonka tehtävänä on tarjota vesihuoltolaitoksen käyttö- ja kunnossapitopalveluja seudun osuuskunnille.

– Tarvitaan pieniä paikallisia yrityksiä, jotka voivat ottaa vastuuta verkostojen ja laitteiden kunnossapidosta. Ne voivat sit-

ten tarvittaessa tukeutua isompien toimijoiden erityisosaamiseen, Korhonen hahmottelee.

Merkittävä työllistäjä

Korhosen mielestä osuuskuntamuotoisen vesihuollon palveluihin sisältyy myös merkittävä alueellinen työllistävä vaikutus. Ihmiset arvostavat alueellisen elinvoiman lisääntymistä ja ovat valmiimpia myös maksamaan saamastaan palvelusta.

– Kustannusrakenne ”mikroyrityksellä” on aivan toinen kuin isoilla toimijoilla. Työaika-järjestelyt ovat joustavat ja henkilöstö työskentelee yrittäjähenkisästi. Jos emme kehitä osuuskuntien osaamista paikallisesti, niin osuuskunta-aate saa kuolla, Reijo Korhonen lataa.

Palveluyritys toimii nyt toista vuotta. Työntekijät ovat pienomistajina yhtiössä. Tämän toivotaan sitouttavan heitä yhtiöön ja yrittäjähenkiseen toimintatapaan. ■

Keski-Suomessa kehitetty Vesiosuuskuntien laatukäsikirja löytyy verkosta seuraavan hakupolun kautta: www.ymparisto.fi > Keski-Suomi > Palvelut ja tuotteet > Keski-Suomen ympäristökeskuksen julkaisuarkisto > Oppaita, opetuspaketteja ja julisteita > Vesiosuuskuntien laatukäsikirja

www.fistt.net

SUOMEN KAIVAMATTOMAN TEKNIIKAN YHDISTYS RY
Finnish Society for Trenchless Technology, FISTT

■ Perustettu vuonna 1999

Suomen kaivamattoman tekniikan yhdistys on perustettu vuonna 1999. Yhdistyksen tavoitteena on edistää ja kehittää kaivamattoman tekniikan käyttöä maanalaisen putkien rakentamisessa ja saneeraamisessa. Kaivamaton tekniikka tarkoittaa menetelmiä, joissa ilman kaivantoa rakennetaan tai uusitaan maanalaisia putkia ja kaapeleita.

Kaivamattomia menetelmiä ovat esim. uuden putken maahan poraus, uuden putken asennus vanhan putken sisälle tai vanhojen putkien sisäpuoliset vuoraukset. Kaivamattomia menetelmiä ovat myös vesi-

huoltolinjojen kuntotutkimukset esim. viemärien TV-kuvauksilla.

■ Yhteistyökumppanit

FISTT toimii yhteistyössä alan urakoitsijoiden, konsulttitoimistojen, vesihuoltolaitosten, Vesi- ja viemäriyhtiöyhdistyksen, Skandinaavisen kaivamattoman tekniikan yhdistyksen (SSTT) sekä kansainvälisen kattojärjestön ISTT (International Society of Trenchless Technology) kanssa, jonka jäsenenä FISTT myös on.

FISTT järjestää alan koulutustapahtumia, osallistuu mm. VVY:n koulutustilaisuuksiin,

sekä järjestää koulutus- ja messumatkoja kansainvälisiin tapahtumiin.

■ Koulutustapahtuma syksyllä

Tänä vuonna FISTT järjestää maksuttoman koulutustapahtuman 6.10.2010 Yhdyskunta ja Vesi & Viemäri 2010 -messuilla, jotka järjestetään samaan aikaan FinnBuild 2010 rakennus- ja talotekniikkamessujen kanssa Helsingin messukeskuksessa.

Koulutustapahtuman aiheina ovat tonttviemärien saneeraus, sujutettavat muoviputket ja sukkasujutusputket.